

LUX FILM DAYS

3 FILMER
24 SPRÅK
28 LÄNDER

MUSTANG

Deniz Gamze Ergüven
Frankrike, Tyskland, Turkiet, Qatar

MUSTANG

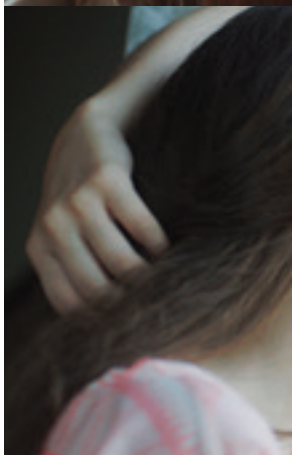
DENIZ GAMZE ERGÜVEN

Det är i början av sommaren. Lale, Nur, Ece, Selma och Sonay är fem systrar som alltid håller ihop. I en by i norra Turkiet leker de fem systrarna oskyldigt med några pojkar på väg hem från skolan. Men deras lek uppfattas som osedlig och vållar en skandal med oförutsedda konsekvenser. Familjens hem förvandlas gradvis till ett fängelse, hushållplikterna ersätter skolan och äktenskap börjar arrangeras. De fem systrarna, som drivs av samma längtan efter frihet, försöker kringgå de gränser som satts upp för dem.

BAKGRUND: SEKULARISM, PATRIARKAT, LIKSTÄLLNING, EN SVÅR SAMEXISTENS MELLAN VÄRDERINGAR

I filmaren Deniz Gamze Ergüvens manus är den eskalering som leder till det snabba berövandet av de fem levnadsglada flickornas frihet särskilt tydlig och bör antagligen förstås som en extrem och exceptionell situation snarare än en återspeglning av en allmän verklighet i Turkiet. Kontrasterna är nämligen många i detta land. Kvinnorna fick rösträtt i nationella val 1934, det vill säga långt innan många europeiska länder införde det, men deras politiska representation är fortfarande mycket låg. Turkiet befinner sig i spänningsfältet mellan frihetsidealen i en sekulär stat som grundades i början av nittonhundratalet och patriarkala traditioner som är djupt rotade i samhället. 2001 antogs en ny civillag som gör kvinnorna likställda på alla områden, men samtidigt sker en framväxt av nya politiska partier med religiösa förtecken som försvarar en långt mer traditionell ställning för kvinnor i samhället, i synnerhet Rättvise- och utvecklingspartiet (AKP).

Denna närmast schizofrena splittring (särskilt mellan stad och landsbygd, mellan centrum och periferi), i vilken det turkiska samhället utvecklas, beskrivs väl i Deniz Gamze Ergüvens film, som med stor kraft och trovärdighet lyckas uttrycka den spända samexistensen mellan två världar med motstridande värderingar. Och även om den storfamilj som de fem flickorna bildar med sina släktingar från olika generationer inte nödvändigtvis är representativ, ifrågasätter den ändå, i form av en fabel och med stor djärvhet, kvinnans ställning inom de traditionella samhällena. På så sätt för den med sig en reflektion om ett avgörande problem som är ett av villkoren för inträdet i EU. Därför är det denna viktiga dimension som kommer att definiera den allmänna bakgrunden för den analys som ges här.

EN FJÄRRAN VERKLIGHET

Mustang inspireras av en existerande verklighet, men det betyder inte att filmen beskriver denna verklighet strikt realistiskt. Själva titeln på filmen varslar genast om en skildring som delvis hör till fabelns värld, med vildhästen som blir ett symboliskt porträtt av de fem tonårsflickorna, särskilt Lale. Fabeldimensionen finns även på manusnivå, där det bland annat tar sig uttryck i en rad motsättningar mellan två personlighetstyper (systersonerna och farbror Erol) och en konfliktsituation som hela tiden förvärras men slutar med en dubbel symbolisk vändning. Slutligen kompenseras den mörka tonen i filmen med jämna mellanrum av stråk av humor som också tillåter en viss distans från de dramatiska händelserna.

FEM SAMMANFLÄTADE SYSTRAR

Man kan säga att de fem tonårsflickorna är tätt sammanflätade och att de på sätt och vis fungerar som en enda enhet, och allt som händer en av dem får känslomässiga och beteendemässiga följder för de andra.

Denna gemenskap åtföljs dock av en tilltagande åtskillnad mellan flickorna. Det är Lale, den yngsta, som håller frihetens fana högst och är drivkraften bakom revolten, men hennes systrar reagerar på olika sätt, ibland motsägelsefullt, på det öde som påtvingas dem. Medan Sonay trotsar sin farmor genom att motsätta sig ett arrangerat äktenskap och blir den enda som kan gifta sig med mannen hon älskar – hon har vid rätt tidpunkt en uppriktig och ömsesidig kärleksrelation som godtas av familjen på villkor att den leder till omedelbart äktenskap – kännetecknas Selma av en resignation som är typisk för ett stort antal kvinnor som i patriarkaliska samhällen tvingas in i oönskade äktenskap.

UPPREPNING

Konflikten mellan farbror Erol och hans brorsdöttrar utgör grunden för filmens huvudsakliga handling, som karakteriseras av en sekvens av händelser som upprepas med smärre variationer och utvecklas under loppet av filmen.

VÄNDPUNKT

Den tilltagande konfliktsituationen mellan farbror Erol (förgrundsgestalt för ordningen) och Lale (förgrundsgestalt för upproret mot ordningen) leder till en upptrappning av den dramatiska spänningen som kulminerar i slutet av filmen, när handlingen tar en oväntad vändning. Erol, som inte kan komma in i det hus som han själv har förvandlat till en fästning, fångas i sin egen fälla. Samtidigt blir detta fångelse paradoxalt nog både flickornas tillflykt och medlet för deras befrielse.

Denna vändning gör det möjligt för dem att göra sina röster hörda. Nur, som hittills varit samarbetsvillig och foglig, sliter sönder sin brudklänning och kastar ut styckena genom fönstret, samtidigt som hon ropar att hon kommer att ringa polisen och berätta vad som har hänt. Hennes unga ålder till trots visar hennes handlande att hon är fullt medveten om att de åtgärder som hennes familj tagit till mot flickorna är olagliga, vare sig det handlar om tvångsäktenskapen, att flickorna hållits hemma från skolan eller att de utsatts för olika former av våld. I *Mustang* stärker denna symboliska vändning den politiska betydelsen av historien, som tydligt avslöjar ett samhälle som är likställt enligt lagen men fortfarande djupt ojämnt i praktiken.

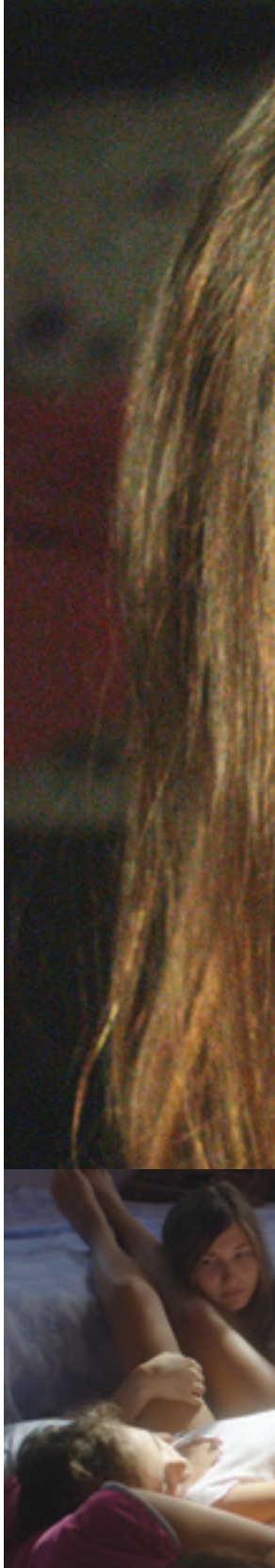
MOTVIKT

Vändpunkten, filmens klimax, åtföljs dessutom av en mycket märkbar förändring av tonen. Medan manus hittills kännetecknats av en växande dramatisk spänning är det nu lättnaden och till och med skrattet som triumferar. Inslagen av komedi fanns dock med redan från början i berättelsen, om än glesare.

Det är särskilt gruppen av kvinnor kring farmodern som står för flera av de komiska inslagen. De äldre kvinnorna slits mellan de patriarkala traditionerna och en känslomässig solidaritet med flickorna och växlar ständigt mellan två ytterligheter. Farmodern förväntar sig att hennes barnbarn uppräder exemplariskt och "respektabelt", men går emellan för att försvara dem mot Erols auktoritära övertramp genom att dölja deras snedsteg eller genom att sätta sin son på plats.

Men filmens roligaste scen är det som händer i byn när de fem systrarna rymmer för att gå på en fotbollsmatch. När farmodern får se sina sondöttrar på tv svimmar hon. I fruktan för att männen också ska se dessa bilder får faster Emine fatt i en hammare och går lös på husets strömförsörjning. Eftersom männen märker att resten av byn inte påverkats av strömavbrottet tvekar hon inte att ge sig på en kraftledningsstolpe som hon börjar attackera tills den exploderar, vilket mörklägger hela området. Den stora spänningen kring huruvida Erol ska upptäcka brorsdöttrarnas flykt förlorar här sin dramatiska karaktär tack vare dessa nästan surrealistiska scener som pågår i skymundan för männen, som efter detta blir föremål för löje och symboliskt berövas sin allsmäktighet.

Och det är också farbror Erol som förlöjligas i slutet av filmen, när Nur och Lale låser honom ute från den "fästning" som han själv konstruerat för att spärra in dem. Scenen är naturligtvis mycket dramatisk eftersom han med alla medel försöker komma in i huset med avsikter som kan antas vara dödliga (eller åtminstone våldsamma), men det faktum att han går i sin egen fålla, som en jägare som förvandlas till villebråd, framkallar också en komisk effekt som publiken inte kan låta bli att ryckas med i.

ATT REFLEKTERA ÖVER BEHANDLINGEN AV RUMMET

I *Mustang* tar Deniz Gamze Ergüven upp den klyfta som finns mellan ett offentligt rum som är knutet till moderniteten och en privat sfär som fortfarande står under påverkan av det patriarkala samhällets traditionella värderingar. Finns denna klyfta även i vårt samhälle?

Vinciane Fonck

les grignoux

REGISSÖR: Deniz Gamze Ergüven
MANUS: Deniz Gamze Ergüven, Alice Winocour
SKÅDESPELARE: Güneş Nezihe Şensoy,
Elit İscan, Doğa Zeynep Doğuşlu,
Tugba Sunguroglu, İlayda Akdoğan,
Nihal G. Koldas, Ayberk Pekcan
FOTO: David Chizallet, Ersin Gök
MUSIK: Warren Ellis
PRODUCENT: Charles Gillibert
SAMPRODUCENT: Frank Henschke
PRODUKTIONSBOLAG: CG Cinéma
SAMPRODUKTION: Vistamar Filmproduktion
ÅR: 2015
LÄNGD: 94 min
GENRE: drama
LAND: Frankrike, Tyskland, Turkiet, Qatar
ORIGINALVERSION: turkiska

VÅRA HISTORIER BELYSTA MED FILMENS KÄNSLA

Europaparlamentet har glädjen att presentera de tre filmer som tävlar om LUX FILM PRIZE 2015:¹

MEDITERRANEA av Jonas Carpignano
(Italien, Frankrike, USA, Tyskland, Qatar)

MUSTANG av Deniz Gamze Ergüven
(Frankrike, Tyskland, Turkiet, Qatar)

UROK (LÄXAN) av Kristina Grozeva och Petăr Vältjanov
(Bulgarien, Grekland)

Dessa mångfasetterade berättelser – resultatet av unga talangfulla europeiska filmmakares stora engagemang och kreativitet – kommer att visas under fjärde upplagan av LUX FILM DAYS.²

¹ Lux-priset.

² Lux-filmdagarna.

LUX FILM PRIZE

Kulturen spelar en avgörande roll i byggandet av våra samhällen. Med detta i åtanke lanserade Europaparlamentet 2007 LUX FILM PRIZE med målet att öka spridningen av europeiska filmer över Europa och väcka gemensam europeisk debatt och diskussion om viktiga samhällsfrågor. LUX FILM PRIZE är ett unikt initiativ. Medan de flesta europeiska samproduktioner enbart visas i ursprungslandet och sällan sprids till andra länder, inte ens inom EU, ger LUX FILM PRIZE tre europeiska filmer den sällsynta möjligheten att textas på EU:s 24 officiella språk.

Vinnaren av LUX FILM PRIZE röstas fram av Europaparlamentets ledamöter och offentliggörs den 25 november 2015.

LUX FILM DAYS

LUX FILM PRIZE har även gett upphov till LUX FILM DAYS. Sedan 2012 har LUX FILM DAYS fört ut de tre filmer som tävlar om LUX FILM PRIZE till en bredare europeisk publik. Under LUX FILM DAYS är du välkommen att njuta av en bestående kulturupplevelse som inte känner några gränser. Från oktober till december 2015 kan du bli en del av en europeisk filmälskande publik och se *Mediterranea*, *Mustang* och *UROK (Läxan)* på något av EU:s 24 officiella språk. Glöm inte att rösta på din favoritfilm på vår webbsida luxprize.eu eller på vår Facebooksida!

PUBLIKENS OMNÄMNANDE

Vårt publikpris kallas Publikens omnämnande. Ta chansen att rösta på *Mediterranea*, *Mustang* eller *UROK (Läxan)*. Då är du med och tävlar om att få åka till internationella filmfestivalen i Karlovy Vary i juli 2016 på Europaparlamentets inbjudan och offentliggöra vinnaren av Publikens omnämnande.

TITTA,
DISKUTERA
& RÖSTA

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU